

KERKEN BELEIDSPAN 2025

SINT BAVOKERK , ST. BAVOSTRAAT, WIELSBEKE/ Sint –Baafs-Vijve

DN 23/2

KBO 0207.437.864

Eigenaar : Kerkbestuur SINT BAVO

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

1. BOUWGESCHIEDENIS

Neoromaanse parochiekerk, gebouwd in 1910-1913 naar ontwerp van architect Henri Vanden Broucke, met behoud van de 12de-eeuwse vieringtoren en transeptmuren. Georiënteerde kerk met omringend kerkhof, gelegen in het dorpscentrum nabij de linkeroever van een afgesneden Leiemeander. Beschermd als monument bij K.B. van 19/04/1937.

Voor het eerst in 1141 komt de bevestiging van het bestaan van een kerk te Sint-Baafs-Vijve. De akte vermeldt: "in Fivia altare quod dicitur Sancti Bavonis". Het 'altare' met bijhorende rechten en inkomsten wordt door Simon de Vermandois, bisschop van Doornik-Noyon, aan de Sint-Maartensabdij van Doornik geschonken. Vermoedelijk wordt de kerk opgetrokken in de eerste helft van de 12de eeuw, oorspronkelijk een romaanse driebeukige basilicale kruiskerk met halfronde apsis en vieringtoren. Zoals bij talrijke Leiedorpen het geval, was de kerk opgetrokken in onmiddellijke nabijheid van de Leie, dichtbij 'den aert', de aanlegplaats voor schepen waarlangs bouwmaterialen snel konden worden aangevoerd. Vóór het einde van de 15de eeuw wordt in de noordelijke zijbeuk een witstenen paradijsdeur gebouwd. Tijdens de 15de of 16de eeuw vindt een eerste ingrijpende verbouwing plaats, waarbij de benedenkerk van vijf naar drie traveeën wordt gereduceerd. De lage rondbogige doorgangen tussen schip en zijbeuken werden vervangen door drie hoge spitsbogige doorgangen op laatgotische middenzuilen (gesloopt in 1910). In 1559 wordt de parochie Sint-Baafs-Vijve bij het bisdom Gent gevoegd. Op het einde van de 16de eeuw breken onlusten uit in de nasleep van de godsdiensttroebelen. In 1590 zaten Ierse soldaten in het dorp gelegerd en was het kerkgebouw dringend aan herstelling toe. Tot 1613 was de kerk in een zodanig slechte staat dat een draagbaar altaar werd gebruikt. Vermoedelijk wordt de kerk kort daarna hersteld, want in 1614 worden drie nieuwe altaren gewijd, toegewijd aan Sint-Bavo, Onze-Lieve-Vrouw en het Heilig Kruis.

Op de toren is in de loop der geschiedenis een scherpe naaldspits geplaatst. Verscheidene 17de-eeuwse kaarten en plattegronden tonen een stereotype afbeelding van een kruiskerk met scherpe spits: Albums de Croy (1607), plattegrond met visserijen van de Mandel (1636), renteboek (1639) en landboek (1642) van de heerlijkheden van Ingelmunster en Vijve-Dendermonds. In 1658 ondergaat het dorp een algemene plundering van huizen, roof van gewassen en geldopeisingen. Daarbij worden o.m. de kerkvensters vernield. De kerkrekening geeft in de daaropvolgende periode allerlei kleine herstellingen aan. In 1663 vermeldt de kerkrekening het gieten van drie nieuwe klokken en het vernieuwen van de bedaking van toren, schip en zijkapellen. De parochies Sint-Baafs-Vijve en Wielsbeke werden een tijdlang bediend door één pastoor. Een scheiding van de parochies kwam er in 1687 en zorgde voor problemen in verband met verdeling van kerkelijke goederen. Tijdens de Negenjarige Oorlog (1688-1697) wordt het dorpje opnieuw geteisterd door Franse troepen, waarna het bevolkingscijfer meer dan halveert. De kerk wordt voor een grote kost hersteld in 1689-1691 maar was in 1704 opnieuw erg vervallen. In 1709-1715 wordt de kerk gedeeltelijk gerestaureerd. Gedurende de 18de eeuw worden in de kerk enkele gildes gesticht, onder meer in 1732, oprichting van de Gilde van het Heilig Kruis en in 1743, de Gilde der martelaars van Gorcum. In 1759 wordt een nieuw orgel aangekocht. Het landboek van Sint-Baafs-Vijve (1763) toont een eenbeukige kruiskerk.

In 1770-1780 ondergaat de kerk opnieuw ingrijpende verbouwingen: de indeling van de traveeën wordt gewijzigd en het oude koor herbouwd als een ruimere halfronde koornis, zie een kaart bij een procesbundel uit 1778. Enkel de dwarsbeuk en de toren worden intact gelaten. De drie beuken worden onder één dak gebracht en verlicht met grote classicistische vensters, alsook het koor en transept, zie lavistekening Serafijn Vermote (1813) en weergave op oude postkaarten (circa 1900). Rond 1800 worden in de naweën van de Franse Revolutie twee van de drie klokken weggenomen. In 1804 wordt de resterende klok gesmolten om twee kleinere klokken van te gieten. In 1855 wordt een nieuwe klok aangekocht, geheten "Maria Onbevlekt Ontvangen", gegoten door Van Aerschot uit Leuven. In 1820 wordt in het hoogkoor een nieuwe vloer gelegd in witmarmeren tegels en zwarte Basècles. In 1858 wordt een nieuw orgel geïnstalleerd door firma Lietaert uit Gent, ter vervanging van een instrument uit 1759. Het oorspronkelijke ontwerp was van de hand van J.B. Bethune, maar werd sterk gewijzigd bij de uitvoering. In 1866 volgt een ontwerp voor de koorafsluiting, uitgevoerd door Louis Gildemyn. In 1880 wordt volgens kadaster de sacristie aan noordzijde wat uitgebreid.

Dankzij de testamentaire wilsbeschikking uit 1905 van Alice Carton, weduwe van J. Carton en hertrouwd met Willem Bouvier, wordt een bedrag ter beschikking gesteld voor het bouwen van een nieuwe kerk (via erfenis, zie Willem Bouvier-Cartonstraat). De werken worden toevertrouwd aan architect Henri Vanden Broucke (Tielt, 1876 - Lokeren, 1926) die in 1907 de eerste plannen opmaakt, in 1909 worden de definitieve plannen voorgelegd. De uitvoering wordt toegewezen aan de firma Lemahieu-Lannoo uit Gullegem en Marke en worden aangevat in 1910.

De kerk wordt quasi volledig herbouwd in een historiserend-romaanse stijl, waarbij de 12de-eeuwse vieringtoren en muren van de dwarsbeuk behouden bleven, evenals het 15de-eeuwse witstenen paradijsportaal in de noordelijke zijbeuk. Door graafwerken naar de funderingen wordt de oorspronkelijk romaanse plattegrond opnieuw samengesteld en voor de benodigde vergroting aangevuld met een verlenging aan westzijde en de uitbreiding van het koor, met toevoeging van sacristieën aan weerszijden. Voor de restauratie wordt Beernemse veldsteen en Doornikse blauwe hardsteen gebruikt. Bij de kerkverbouwing wordt een karakteristieke muurversiering in de top van de westgevel gereconstrueerd: een ondiepe driehoek ingevuld met netverband samengesteld uit kleinere driehoeken. Er wordt gestreefd naar een herinstallatie van romaanse elementen op hun oorspronkelijke plaats: onder meer met vierkante pijlers, kleine ramen in de zijbeuken, vlakke balkenroostering, stompe torenspits. In het kader van algemene esthetische vormgeving worden echter 'gotische' opvattingen verwerkt in de 'romaanse' kerk, onder meer drielichten (vroeggotisch), overdreven overkragingen en ver uitspringende consoles, verdubbeling van ramen in de lichtbeuk, rode daktegels.

Tijdens de verbouwingen wordt de eredienst tijdelijk in de nieuw gebouwde parochiezaal gehouden (zie nummer 19). Door de Eerste Wereldoorlog loopt de afwerking van de kerk vertraging op. In september 1914 wordt het dorpscentrum van Sint-Baafs-Vijve geteisterd door een luchtbombardement. In oktober 1914 worden in de kerk Mechelse vluchtelingen opgevangen. Door Duitse soldaten wordt de kerk als paardenstal gebruikt. Het orgel werd uit de kerk weggehaald en in 1917 worden de drie klokken geconfisqueerd voor de wapenindustrie. Na de oorlog kon de klok uit 1855 worden gerecupereerd. Ontwerpen voor een polychroom geschilderd neoromaans interieur van de hand van Jos Speybrouck uit Kortrijk (1891-1956) dateren van 1912, maar pas in 1920 wordt de interieuraankleding naar een iets soberder ontwerp voltooid. De heropgebouwde kerk wordt ingezegend op 6 mei 1921 en geconsacreerd op 5

oktober 1933. In hetzelfde jaar werden twee nieuwe klokken gegoten. Het oude orgel wordt vervangen door een nieuw instrument vervaardigd door Jules Anneessens-Tanghe uit Menen, ingewijd in 1938.

Bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog krijgt de kerk het tijdens de Leieslag in de meidagen van 1940 hard te verduren: de zuidelijke zijbeuk, de toren en het koor worden zwaar beschadigd. Pleister- en schilderwerk van het interieur wordt grotendeels vernield, ook het orgel wordt totaal verwoest. Nog in hetzelfde jaar wordt de kerk hersteld met veldsteen uit de omstreken van Brugge, volgens plannen van Jules Vandenbossche. Opnieuw gaan de erediensten noodgedwongen in de parochiezaal door. In 1943 worden de klok uit 1855 en een van de nieuwe klokken uit 1933 geconfisqueerd en omgesmolten. In 1949 worden door het "huis Michiels" uit Doornik twee nieuwe klokken gegoten. Vanaf 1983 wordt de kerk gerestaureerd (restauratie- en schilderwerken) onder leiding van architect L. Lecluyse uit Waregem. In 1987 worden restauratiewerken aan het dak beëindigd. Restauratie in 1999 door Architectenburo Goedefroo & Goedefroo uit Wielsbeke.

2. KERKGEBOUW

Kerk gelegen ten oosten van het dorpsplein (Sint-Bavostraat), omringd door een kerkhof, aan de zuidzijde geflankeerd door de voormalige pastorie, thans Demedtshuis (nummer 15). Neoromaanse kerk opgetrokken op kruisvormig grondplan met 12de-eeuwse romaanse transeptmuren en achtkantige vieringtoren; driebeukig basilicaal schip van zes traveeën, gereduceerd transept van een travee, hoofdkoor met vlakke sluiting en lagere halfronde apsis, flankerende zijkapellen met vlakke sluiting. Materiaalgebruik: vrij onregelmatig metselverband van brokken ijzerzandsteen en Doornikse kalkzandsteen. Onder meer accenten in visgraatverband. Zadel- en lessenaardaken in rode daktegels. *Exterieur.* Sobere westgevel met rondbogige houten toegangsdeur met sierlijk gevormd ijzeren geheng, waarboven een rondbogig drielichtvenster, zijbeuken verlicht met kleine rondboogvensters. Geveltop met karakteristieke muurversiering in het metselverband: ondiepe driehoek ingevuld met netverband samengesteld uit kleinere driehoeken; bekroond door natuurstenen kruis. Zijgevels gekenmerkt door kleine rondboogvensters in de zijbeuken, verdubbeld en gekoppeld in de lichtbeuk. Noordelijk witstenen tudorboogvormig paradijsportaal met accoladebogige waterlijst, waarboven een rondbogige beeldnis met beeld van de Heilige Bavo (natuursteen, 1931), waarnaast een halfronde uitbouw van de doopkapel. Transeptgevels met drielichtvenster en oculus, aan de zuidzijde voorzien van een eenvoudige deuropening met horizontale bovendorpel en halfcirkelvormige ontlastingsboog met onversierd boogveld. Vlakke sluiting van koor en zijkapellen, met enkelvoudige en gekoppelde rondboogvensters en halfronde lagere apsis. Oculus en kruis in oostelijke geveltop koor. Toren op vierkante basis, via driehoekige trompen (bij restauratie voorzien van daktegels) overgaand op een achthoekige bovenbouw met omlopende waterlijst en voorzien van acht galmgaten met deelzuiltje waarop een horizontale afdekking onder halfcirkelvormige ontlastingsboog met onversierd boogveld. Uurwerkwijzerplaat aan de noordzijde van de vierkante basis. Sacristieën met rechthoekige muuropeningen, vensters met dievenijzers.

Interieur. Bepleisterde en witgekalkte binnenafwerking op natuurstenen sokkel. Restant van vroegere interieurafwerking aan hoogaltaar: medaillons Petrus en Paulus in polychrome schildering. Hogere middenbeuk en lagere zijbeuken afgedekt door balkenroostering steunend op natuurstenen consoles, onder meer beschilderde balken met gouden medaillons. Kruisbeuk voorzien van een houten tongewelf, onder de vieringtoren een kruisribgewelf met natuurstenen ribben en rond klokkengat. Beuken gescheiden door rondbogige scheibogen steunend op zware rechthoekige pijlers, waarboven een lichtbeuk van gekoppelde rondboogvensters. Drielichtvensters in schip, transept en koor en rondboogvensters in het koor voorzien van figuratieve glas-in-loodinvulling, overige rondboogvensters met geometrische invulling. Houten westdoksaaal met orgelkasten aan weerszijden. Leuze op de houten achterwand: "LAUDATE DOMINUM/ OMNES GENTES/ LAUDATE EUM/ IN CHORDIS ET ORGANO". Tegelvloer in rode, gele en zwarte tegels. Mozaïekvloer in doopkapel, in de zijkapellen met initialen "SB" en "M".

Mobilair. Voornamelijk eenvoudig neoromaans kerkmeubilair, geschonken tijdens het interbellum na het voltooiën van de nieuwe kerk. Hoogaltaar Heilige Bavo, 1928, geschonken door Willem Bouvier - Carton. Zijaltaren Onze-Lieve-Vrouw en Heilig Kruis, natuursteen, geschonken in 1931 door de gemeente en door de familie J. Lambrecht.

Koorgestoelte met Evangelisten en symbolen, eik, 1928. Biechtstoelen, eik, 1924. Communie- en bidbanken, eik, 1926. Koorzetels, eik, 1927. Preekstoel, eik, 1929. Doopvont, marmer met koperen deksel, afkomstig uit de oude kerk.

Koperen plaat: "DEZE MONUMENTALE TEMPEL/ GEBOUWD DOOR GRAAF/ ROBRECHT DE VRIES/ ROND T'JAAR M. C. WIERD HER-/ STELD IN ZYNEN OORSPRONKELYK-/ EN ROMAANSCHEN TRANT IN 1910-/ 1920 DANK DE MILDDADIGHEID/ VAN MEVROUW/ WILLEM BOUVIER - CARTON/ ONDER DE LEIDING/ VAN

BOUWMEESTER/ HENDRIK VANDEN BROUCKE/ BINST HET PASTOORSCHAP/ VAN AL. PENEZ". Houten processiekruis of "mirakelkruis" met zilveren bekleding (13de eeuw), met toevoeging van kruisreliëken uit 17de-18de eeuw. Tweemaal verdwenen: door dieven gestolen en teruggevonden aan de Heilige Born, waar een kapel werd opgericht (zie Rijksweg, Wielsbeke); verstoep tijdens de Geuzenberoerten. Vanaf de 17de eeuw voorwerp van een ommeegang. Monstrans, 1633, Oudenaards edelsmid. Kruisgang van 14 staties, gips, eerste kwart 20ste eeuw. Beeldhouwwerk, onder meer beeld Sint-Bavo, witgeschilderd hout, 17de eeuw; Heilige Moeder Anna, geschilderd hout, 1901, gesneden door Mathias Zens uit Gent; Kind Jezus met werelddol, witgeschilderd hout, eind 19de of begin 20ste eeuw.

Het gebouw is opgenomen in het masterplan kerken van Wielsbeke.

Architectenbureau Demeyere J&A uit Kortrijk is belast met deze opdracht.

De kerk is toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

Verwarming : warmeluchtkanalen in wand, gevoed door een centrale CV ketel op gas.

Verlichting : is in prima staat

Er is videobewaking.

Er is internet aanwezig.

CV en klokken kunnen via GSM worden geactiveerd.

Open van 7.30 u tot 17.00 u

Branddetectie aanwezig

Noodverlichting aanwezig

Projectiescherm

Klankinstallatie

Sacristie met toilet

3. KERKGEBOUW IN ZIJN OMGEVING

De Sint-Bavokerk heeft een unieke ligging naast de dode Leiearm. Rond de kerk bevindt zich het kerkhof met enkele unieke grafmonumenten.

Tussen de kerk en de oude Leie bevindt zich de vroegere pastorie die is omgebouwd tot André Demedtshuis. Dit kunsthuis brengt maandelijks een nieuwe tentoonstelling en organiseert de koffieconcerten in de Sint-Bavokerk.

Rechts van de kerk bevinden zich de oude onderpastorie en zaal den Aert.

Den Aert is de vroegere noodkerk die nu een zaal is, door de gemeente verhuurd voor vergaderingen, feesten enz.

De oude onderpastorie is na het vertrek van de laatste van Sint-Bavo omgevormd tot parochiehuis.

Dit huis staat ter beschikking van de parochiegemeenschap voor vergaderingen, doopselcatechese, vergadering kerkbesturen, archief en administratie.

Voor de kerk is er een ruim plein dat momenteel heringericht wordt.

4. ACTUEEL GEBRUIK - LITURGISCH

Open van 7.30 u tot 17.00 u

Geen permanente aanwezigheid

Weekendviering wekelijks op zondag om 9.00 u met een gemiddeld aantal aanwezigen van : 80 à 110 pers.

Schoolvieringen voor lager- en kleuteronderwijs.

Catechese voor vormelingen

Huwelijken

Begrafenissen

Doopvieringen

5. ACTUEEL GEBRUIK – NIET LITURGISCH

a) Concerten :

-sinds 15 jaar de reeks "koffieconcerten" (organisatie Andre Demedtshuis)

Jaarlijks 4 concerten met kamermuziek op zondagnamiddag (piano – strijktrio's – zang – harp – cello solo – etc..)

-Orgelconcerten : Anneessens – Tanghe orgel

-Kerstconcert fanfare "steeds beter" Sint-Baafs-Vijve

-Optredens muziekschool

-Jaarlijks optreden Falamingo : benefietconcert

-Passieconcert in de goede week "sabat mater", "de zeven laatste woorden"

-Benefietconcerten met orkesten : Prima la musica – La petite bande – amici della musica

-Jaarlijks concert Rotary Oostrozebeke

- b) Lezingen met projectie op groot scherm
-De rechtvaardige rechters
-Het 13de gebod
- c) Toneelvoorstellingen
“De levenden en de doden” Andre Demedts in bewerking van Anton Cohen. Toneelstuk dat zich afspeelde in en buiten de Sint-Bavokerk.
- d) CD opnames
Gezien de unieke ligging van de kerk (weinig doorgaand verkeer) en de uitzonderlijke akoestiek werden reeds meerdere CD's opgenomen in de kerk
La petite bande o.l.v. Sigiswald Kuyken
De Compagnie o.l.v. Mathias Coppens
La chapelle sauvage o.l.v. Karel De Wilde
- e) Tentoonstellingen
-Dementievriendelijke gemeente
gedichten over dementie
- f) Gespreksnamiddagen
De laagdrempeligheid van de Sint-Bavokerk is een pluspunt om hier gesprekken en koffietafels te laten doorgaan vb. koffietafel over dementie (OCMW Wielsbeke)
- g) Vernissages van tentoonstellingen in het naastgelegen Andre Dmedtshuis :
Bij de opening van grotere tentoonstellingen is het Andre Demedtshuis te klein. Dan worden de genodigden op de vernissage in de kerk ontvangen. De openingspeechen gaan dan door in de kerk en ook de receptie, terwijl een deel van de werken geprojecteerd wordt op groot scherm. De gasten bezoeken dan de tentoonstelling in het Andre Demedtshuis in kleinere groepen.
- h) Open kerkendag
6 juni 2010
Open dag in de Sint-Bavokerk
-Expositie van de kerkschatten en de verzameling kazuifels.
-Uitleg over de bouwgeschiedenis van de kerk.
-Doorlopend orgelconcert.
- i) Herdenkingsconcert i.s.m. “Erfgoed Wielsbeke”
Op zaterdag 23 september 2017 herdenkingsconcert Aloys Desmet (*12/03/1/1867 Ooigem + 04/07/1917 Mechelen)
- J) Tentoonstelling rond DEMENTIE ism WZC WIELSBEKE (Hein Vanhuysse)

6. MOGELIJK GEBRUIK OP HEDEN

-Het ontbreken van behoorlijk sanitair is het enige probleem om de kerk voor nog meer evenementen te gebruiken. Momenteel wordt voor sanitair steeds uitgeweken naar het naastgelegen Andre Demedtshuis (uitgebreid sanitair) den Aert (uitgebreid sanitair) of het parochiehuis (1 toilet).

-De kerk is niet heel groot maar biedt heel veel geborgenheid.

-Het nadeel van de grootte van de kerk (slechts 250 zitplaatsen) kan voor specifieke zaken een groot voordeel zijn.

-LITURGISCH

-Huwelijken met kleinere families

-Doopselvingen : intimiteit van de kerk

-Gregoriaanse missen : na succesvolle misvieringen met de “scola gregoriana” uit Brugge kan dit zeker verder uitgebouwd worden.

-Koorrepetities op doksaal of in het koor.

-Oecumenische diensten en woorddiensten

De Romaanse kerk heeft weinig opsmuk in zijn interieur en is dus “neutraler” dan vele andere kerken (barok etc.) waar te veel schilderijen en altaren aanwezig zijn.

-Familiemissen

Families die ver van elkaar wonen kunnen in de Sint-Bavokerk hun jaarmissen organiseren en daarna in het parochiehuis samenkomen voor een koffietafel.

-NIET LITURGISCH

- Kamermuziek : de reeks koffieconcerten met vaste bezoekers (± 90) bewijst dat de kerk uitermate geschikt is voor dergelijke concerten.
 - Lezingen en poëzie: de intimiteit van de kerk, samen met een uitstekende klankinstallatie, goede verlichting en projectie op groot scherm maken de kerk ideaal voor dit soort avonden.
 - CD opnames dankzij de akoestiek die door muzikanten enorm wordt gewaardeerd.
 - De nabijheid van zaal "den Aert" laat toe om een feest in deze zaal te combineren met een concert of lezing in de kerk.
 - Bij de jaarlijkse hondenzwemming (2^e zondag oktober) blijft de kerk een noodopvang bij rampen. Dit is een onontbeerlijk onderdeel in de organisatie van dit evenement (immaterieel erfgoed).
 - Sinds 2016 is de kerk de noodopvang voor de school van Sint-Baafs-Vijve. Het schoolbestuur heeft een sleutel van de kerk.
- Er is WIFI verbinding in de kerk, wat in noodsituaties belangrijk is.

7. TOEKOMSTVISIE

De kerk verder uitbouwen voor liturgisch en niet-liturgisch gebruik (punten 4 en 5).

Er zal een structurele oplossing moeten komen voor een volwaardig sanitair.

Het toeristische belang van een Romaanse kerk langs de Leie wordt nu te weinig uitgespeeld. Er wordt gedacht om tijdens de zomer (fietstoerisme langs de Leie en zomerterras aan het Andre Demedtshuis) in de kerk een doorlopende projectie te voorzien over de bouwgeschiedenis van de Sint-Bavokerk en beeldmateriaal over de concerten die er reeds doorgingen.

Onderzoek naar nevenbestemming in tijd en ruimte, als het een positieve bijdrage kan zijn voor de gemeenschap en strookt met de Christelijk humanistische waarden van de Kerk.

8. BESLISSING OM DE KERK OPEN TE HOUDEN

In 2012 werd in het kader van de voorbereiding voor de pastorale eenheid, beslist de kerk – samen met de andere kerken van de toenmalige federatie, thans pastorale eenheid St. Franciscus – open te houden.

Momenteel 2025 is er een PASTORAAL PLAN PE Sint Franciscus Oostrozebeke-Wielsbeke. Hierin wordt bepaald dat de Sint-Bavokerk als kerk open gehouden wordt. Er is wekelijks een misviering voorzien op zondag 9.00 uur. (Pastoraal plan in bijlage)

9. HUIDIGE SITUATIE 2025:

Vorige punten 1 tot 8 blijven actueel

Aanvullingen 2025:

LITURGISCH GEBRUIK SINT-BAVOKERK (2024)

- aantal zitplaatsen: 280
- aantal doopsels: 30/jaar
- aantal eerste communicanten: 19/jaar
- aantal vormelingen: 21/jaar
- aantal huwelijken: 5/jaar
- aantal begrafeningen: 7/jaar
- aantal bezoekers: misvieringen 20/10/24: 89
misviering Kerstmis: 84
- aantal vrijwilligers: 44

- GODLY PLAY : 10/jaar

SCHOOL VIERINGEN: 6/ jaar
REPETITIES SCHOOLVIERINGEN: 4/jaar
BIDDENDE MOEDERS: wekelijks
GEBEDSDIENSTEN: oa EMMAUSGEBEDSGROEP
INZAMELING VOEDSELPAKKETEN MET KERSTMIS

Ondertussen zijn er enkele dringende herstelwerken uitgevoerd in de kerk.
Deze zijn gefinancierd door de gemeente.

- Behandeling van dakspant en houten meubilair + beelden tegen houtworm.
- Schilderen van het volledige interieur.

De grafzerk "familie Derym" zal bewaard worden ondanks het verlopen van de concessie. Werkgroep ERFGOED zal een studie uitvoeren naar alle grafmonumenten voor en rond de kerk.
Daarna volgt een evaluatie.

Om verder tentoonstellingen en concerten te laten doorgaan is er een gebrek aan toiletten.
Er is een toilet in het parochiehuis naast de kerk, doch dit is niet altijd toegankelijk.
Openbare toiletten zouden hiervoor een oplossing zijn. Deze zouden dan ook perfect passen in de verdere toeristische ontwikkeling van de fietsroutes die langs de site passeren.

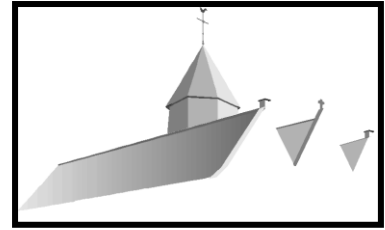
FRANCK DE MUNSTER
VOORZITTER KERKBESTUUR SINT-BAVO
5 SEPTEMBER 2025.

Kerkenplan 2025

op basis van het kerkenplan 2022

Sint-Brixius Ooigem

DN2311 KBO 0211.278.074

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

1. De parochiekerk als gebouw

De 'fiche kerkgebouw' werd doorgestuurd werd opgemaakt en doorgestuurd naar CRKC (2012)

- De kerk is een geklasseerd gebouw (gedeeltelijk) sinds 1943
- Er is tweejaarlijkse controle door monumentenwacht
- Sinds de controle van 2010 werd door gemeente en architectenbureau Demeyere een dossier opgemaakt voor

restauratie(dakstructuur, dakbedekking, regenwaterafvoer, voegwerk, verankering westgevel, pleisterwerk, voorgevel...) Deze herstellingen maken deel uit van een masterplan van de gemeente Wielsbeke. In de voorbije jaren werden de dakgoten tussen de beuken hersteld. In 2020 werden rondom de kerk dakgoten bevestigd en werd een nieuwe ledverlichting geplaatst. Het groen aan de noordgevel en oostgevel werd heraangelegd en er kwam een nieuwe (ijzeren) afsluiting. In 2021 werd de westgevel, en het rosas boven de deur hersteld.

- In 2012 werd een aanvraag ingediend om ook het zeer waardevolle kerkinterieur als beschermd monument te laten opnemen.

In 2021 werd het orgel gedeeltelijk afgebroken om het ronde raam boven de ingang te herstellen, na de werken werd dit teruggeplaatst.

- **in 2023 werd een nieuw Johannesorgel geplaatst**
- **in 2024 werd de geluidsinstallatie vernieuwd.**
- In 2024 werd een boring uitgevoerd om de oorzaak van de scheur in de gevel (hoek pastorie) na te gaan.
- meer uitleg: <http://crkc.be/databank-parochiekerken> (zie bijlage 1)

De parochiekerk in zijn ruimtelijke omgeving

- De kerk is gelegen in het centrum van de parochie, Sint-Brixiusplein 14
- Er is een ruime parking: voor en achter de kerk, het marktplein en 100 m verder het A.Marinplein.
- De Kerk is toegankelijk voor rolstoelgebruikers.
- De grenzen van de parochie komen voor bijna 100% overeen met de grenzen van de vroegere gemeente Ooigem. Ooigem is nu deelgemeente van Wielsbeke. De dotaties van de gemeente komen alleen van de gemeente Wielsbeke.
- er is een sacristie (met verwarming en lavabo) en een berging (zonder verwarming, met warm water, en een toilet)
- **de kerk beschikt nu over internet**

Kerkschatten

- deze vroeg-gotische kerk (1200-1225) heeft een bijzondere bouwgeschiedenis, zie (<http://parochieoogem.weebly.com/brixiuskerk.html>)
- het barokinterieur bevat enkele schatten
 - o twee barokaltaren uit van 1713 (hoogaltaar) en 1717 (Sint-Anna altaar)
 - o een kunstige preekstoel uit 1723
 - o een doksaal uit 1718
 - o twee communiebanken uit 1683
 - o een zitbank voor kerk- en dismeesters eveneens uit de 18de eeuw
 - o er zijn ook nog enkele schilderijen uit deze periode
 - o we leggen nu ook de nadruk op historische duiding: gedenkplaat zusters van het 'Frans' klooster, glasraam uit het Frans klooster, info over Petus Debrandere 21ste bisschop van Brugge, pastoors in Oogem, Oogemse missionarissen...
- meer uitleg: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/> (zie bijlage 2)

2. Actuele gebruik van de parochiekerk

- De kerk is open van 9 uur tot 17 uur.
- Er is geen permanent toezicht of bewaking.
- **Vanaf juli 2025 is er een weekendviering om de 14 dagen om 17 uur.**
- Plaats voor huwelijken, doopsels en begrafenissen (met eucharistie of zonder), biechtvieringen.
- Occasionele gebedsdiensten.
- Schoolvieringen voor lager en kleuter.
- persoonlijk gebed en bezoek aan de kerk, met aangepaste teksten tijdens de advent, de vasten ...
- catechese voor vormelingen.
- de kerk wordt gebruikt voor Godly Play voor de plaatselijke school
- momenteel kunnen we rekenen op 15 vrijwilligers

Liturgisch gebruik in 2024

- zitplaatsen: 280
- doopsels: 28
- eerste communie: 160 aanwezigen
- vormsel: 295 aanwezigen
- huwelijken: 1, 80 aanwezigen
- begrafenissen: 5, 80 tot 200 aanwezigen
- telling aanwezigen: 10 oktober: 56
24 december: 183
- schoolvieringen: 5 per jaar met telkens repetitie
- godly play, verdeeld over het schooljaar 14 klassen

3. Niet-liturgisch kerkelijk gebruik

- Ouderavonden voor eerste communie en vormsel
- Ontmoeting: nieuwjaarsreceptie, lichtmis ...
- Verkoop voor het goede doel: oliebollen voor de missies, bloemen voor Bd, soep op de stoep, koffiestop, Bond zonder naam ..
- Kerstconcerten, opvoeringen en voordrachten (Kamiano, Franciscus, Poverello, reis BD, getuigenis bedevaart naar Compostella ...) fotozoektocht tijdens de corona periode
- Inzamelpunt Voedselpakketten...
- gebruik voor vergaderingen en opleidingen (bv. bijeenkomsten met catechisten, opleiding lectoren)
- halte, startplaats voor wandelingen, sponsortochten, activiteiten van de heemkundige kring en hun organisatie van hun provinciale studiedag
- gedeeltelijk beschikbaar voor de organisatoren van de Ooigemse feesten

Eenmalige activiteiten

- Halte in erfgoed fietstocht met uitleg en presentatie over de bouwgeschiedenis van de kerk
- Infoavond door de gemeente: dorpskerkvernieuwing,
- Tentoonstelling en startpunt van activiteiten ivm 'dementie vriendelijke gemeente'

4. Ander gebruik (met respect voor de gewijde ruimte)

Onze kerk biedt zeker ruimte tot

- ontmoetingen na een viering
- concerten, opvoeringen, voordrachten, tentoonstellingen
- er wordt nagegaan of er 2026-2026 een tentoonstelling kan gehouden worden met de nog steeds bewaarde brandglazen van het vroegere Frans klooster

Onze kerk heeft eerder beperkingen

- beperkt sanitair
- niet echt geschikt voor een groot publiek

5. Beslissing om de kerk open te houden

In 2012 werd in het kader van de voorbereiding voor de pastorale eenheid, beslist de kerk – samen met de andere kerken van de toenmalige federatie, thans pastorale eenheid Sint-Franciscus- open te houden.

6. Toekomstvisie

- Onze kerk kan zeker behouden blijven voor de huidige functies zoals in punt 2 en 3 beschreven.
- In de huidige pastorale eenheid komt iedere kerk aan bod voor liturgische vieringen, bijeenkomsten, optredens, concerten, kleine tentoonstellingen ...
Men houdt rekening met de beschikbare ruimte en de doelgroep. Onze kerk is zeer geschikt voor huwelijken, biechtvieringen, doopsels, thematische eucharistievieringen en gebedsvieringen en bezinning, kleine optredens en voordrachten. Onze kerk is minder geschikt als men een groot hoogkoor nodig heeft.
- Aan de school werd ook het voorstel gedaan om de kerk te gebruiken voor lessen lokale geschiedenis, catechese en toevallige bijeenkomsten.
- Onderzoek naar nevenbestemming in tijd en ruimte, als het een positieve bijdrage kan zijn voor de gemeenschap en strookt met de Christelijk humanistische waarden van de Kerk.

Bijlage 1

Identificatie

Referentietype

parochiekerken (incl. decanale kerken, hulpkerken)

Referentiestijl

gotiek

Namen

Naamsort	Naam	Opmerkingen
alternatief	Sint-Pieterskerk	Dit is de oorspronkelijke naam uit de databank-Coomans. Alternatieve benaming voor de Sint-Brixiuskerk in sommige bronnen.
alternatief	Sint-Brixiuskerk	Dit is de oorspronkelijke naam uit de databank-Coomans. In sommige bronnen vermeld als Sint-Pieterskerk.
alternatief	Parochiekerk Sint-Pieters	Alternatieve benaming voor de Sint-Brixiuskerk in sommige bronnen.
volledig	Parochiekerk Sint-Brixius	In sommige bronnen vermeld als Sint-Pieterskerk.

Locatie

Plaats: Ooigem [deelgemeente in gemeente Wielsbeke - BE]

Straat en nummer : Sint-Brixiusplein 5

Typering en stijl

Type

Type
parochiekerken (incl. decanale kerken, hulpkerken)

Stijl

Stijl
gotiek
neogotiek

Kerktype

Kerktype
hallenkerk

Torentype

Torentype
kruisingtoren

Profiel

Een eerste stenen kerkje dateert vermoedelijk uit het eerste kwart van de 13de eeuw. Er wordt een driebeukige transeptloze kerk gebouwd, met recht afgesloten koor en een middentoren op vierkant grondplan met achtkantige opbouw. Van deze vroeggotische aanleg zijn enkel de vieringtoren en de westgevel van de middenbeuk bewaard. Wellicht wordt de kerk nog tijdens de 14de eeuw een eerste maal hersteld, waarbij de bovenbouw van de noordelijke, westelijke en zuidelijke middenbeukmuren worden vervangen door baksteenmetselwerk.

In de 16de eeuw wordt tegen de noordelijke zijbeuk een laatgotische Onze-Lieve-Vrouwkapel aangebouwd. Bij herstelling op het einde van de 16de of het begin van de 17de eeuw wordt het vroeggotische koor vervangen door een groter koor met driezijdige sluiting. Na de ontbinding van de Onze-Lieve-Vrouwkapelanie in 1683 wordt op het einde van de 17de eeuw de kleine noordbeuk afgebroken en vervangen door een grotere noordelijke zijbeuk in laatgotische stijl, aangebouwd in het verlengde van de kapel.

In 1774 krijgt Ooigem voor de cultus een stukje van het gebeente van de H. Brixius, bisschop van Tours. De neogotische vergroting van koor en zuiderzijbeuk wordt gerealiseerd in de jaren 1856-1857.

De parochiekerk is nog in gebruik voor de rooms-katholieke eredienst.

Beschermingsstatus

Type	Subtype	Objectnummer	Datum besluit	Datum publicatie besluit	Einddatum	Opmerkingen
gedeeltelijk beschermd	monument	OW001255	26 november 1942	17 januari 1943		Toren en voorgevel middenschip.

Geschiedenis

Bouwgeschiedenis

De kerk is vroeggotisch en gebouwd in 1200. Voor verder informatie over de kerk, zie de beknopte beschrijving over de geschiedenis van de parochie.

Relaties met organisaties, personen, families en gebeurtenissen

Relaties met organisaties

Relatie	Naam
gebruiker	Parochie Sint-Brixius, Ooigem

Relaties met personen

Functie	Naam
architect	Croquison, Pierre (1806-1887)

Bijlage 2

Provincie	West-Vlaanderen
Gemeente	Wielsbeke
Deelgemeente	Ooigem
Straat	St.-Brixiusplein
Locatie	St.-Brixiusplein zonder nummer, Wielsbeke (West-Vlaanderen)
Status	Bewaard

Administratieve gegevens

Gebeurtenissen	Adrescontrole Wielsbeke (adrescontroles: 04-10-2008 - 04-10-2008). Inventarisatie Wielsbeke (geografische inventarisatie: 03-01-2007 - 31-12-2007).
-----------------------	--

Links [Sint-Brixiuskerk, Ooigem | Flickr - Photo Sharing!](#)

Juridische gevolgen

is vastgesteld als **bouwkundig erfgoed** *Parochiekerk Sint-Brixius*

Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009. ([Vaststellingsbesluit](#))

omvat de bescherming als **monument** *Parochiekerk Sint-Brixius: toren en voorgevel middenschip*
gelegen te *St.-Brixiusplein zonder nummer (Wielsbeke)*

Deze bescherming is geldig sinds 26-11-1942.

Beknopte karakterisering

Typologie	parochiekerken
Stijl	gotiek , neogotiek
Datering	derde kwart 19de eeuw , eerste kwart 13de eeuw , vierde kwart 17de eeuw , interbellum
Betrokken personen	Croquison, Pierre Nicolas (Ontwerper) Cooman (Ontwerper)

Beschrijving

Sint-Brixiuskerk, in sommige bronnen vermeld als Sint-Pieterskerk. Overwegend neogotische parochiekerk die een veelheid aan opeenvolgende bouwfasen en -stijlen in zich draagt, met onder meer vroeggotische toren en westgevel, eind 17de-eeuwse noordbeuk en neogotische 19de-eeuwse zuidbeuk en aanpassingen. De middentoren en westgevel van de middenbeuk zijn beschermd als monument bij B.S.G. van 26/11/1942, bevestigd bij R.B. van 09/02/1946.

Historiek

In een oorkonde uit 1037-1038 wordt voor de eerste maal het dorpje Ooigem vermeld: "itemque ecclesia appenditiaque Otingehem et forestum Methela". Dit vroege kerkje was vermoedelijk niet meer dan een houten kapel, en ontstaan als eigenkerk uit de vrijheerlijkheid Ooigem, gelegen vlakbij het domein van de heer. Eertijds was Harelbeke vermoedelijk de primitieve of moederkerk voor het gebied Ooigem, tot de heer van Ooigem op zijn domein een kapel laat oprichten, die uitgroeit tot kerk. In een bisschoppelijke akte uit 1111 wordt voor het eerst het "altare van Ooigem" vermeld. Het personaat van de kerken van Beveren, Desselgem en Ooigem komt tussen 1150 en 1158 in handen van de Sint-Pietersabdij, aan hen geschonken door Gerard, bisschop van Doornik, die het verkreeg van Theodorik, kanunnik van Harelbeke. Dit houdt in dat de abdij de pastoors ter benoeming kon voorleggen. De abdij was ook groot-tiendheffer in de parochie, wat de plicht tot onderhoud van de pastoor en het kerkgebouw met zich meebrengt. Een eerste stenen kerkje dateert vermoedelijk uit het eerste kwart van de 13de eeuw en is gebouwd bovenop een oudere begraafplaats (de lokale historicus De Brabandere dateert de oudste delen van de kerk echter in het midden van de 12de eeuw). Er wordt een driebeukige transeptloze kerk gebouwd, met recht afgesloten koor en een middentoren op vierkant grondplan met achtkantige opbouw, in Doornikse kalkzandsteen (breuksteen). Van deze vroeggotische aanleg zijn enkel de vieringtoren en de westgevel van de middenbeuk bewaard. Het kerkgebouw is nog geïnspireerd op de romaanse bouwwerken, zie de zware rechthoekige pijlers, maar met inbreng van nieuwe vroeggotische elementen, onder meer de spitsboog. Wellicht wordt de kerk nog tijdens de 14de eeuw een eerste maal hersteld, waarbij de bovenbouw van de noordelijke, westelijke en zuidelijke middenbeukmuren worden vervangen door baksteenmetselwerk. In de 16de eeuw wordt tegen de noordelijke zijbeuk een laatgotische Onze-Lieve-Vrouwekapel aangebouwd. Tijdens godsdienststroevelen in de periode 1573-1578 ondergaat de kerk plunderingen en vernielingen. Bij herstelling op het einde van de 16de of het begin van de 17de eeuw wordt het vroeggotische koor vervangen door een groter koor met driezijdige sluiting. In het eerste kwart van de 17de eeuw (1602, 1609 en 1611) wordt door de dorpsheer Jan de Gros verschillende glasramen geschonken met zijn wapens, geplaatst in het nieuwe koor.

In 1618 is de kerk opnieuw volledig voor de eredienst geschikt en wordt een altaar geconsacreerd ter ere van Sint-Jan-de-Doper en de relikwieën van de Heilige Ruffinus en de elfduizend maagden. Vóór 1646 laat kasteelheer Charles de Gros in de kerk een grafkelder metselen waarin het hart van zijn vader wordt weggeborgen, zijn vrouw wordt er begraven in 1663, hijzelf in 1666. In 1688 blijkt uit een bisschoppelijk visitatieverslag dat het plafond, de vloer, het dak, de klokkentoren en de kerkmuren dringend moesten hersteld worden, na schade opgelopen tijdens de Hollandse Oorlog (1672-1678). De Negenjarige Oorlog (1688-1697) zorgt opnieuw voor ellende. De kerk is in vervallen staat, er wordt geplunderd door zowel Spaanse als Franse troepen. Na de ontbinding van de Onze-Lieve-Vrouwekapelanie in 1683 wordt op het einde van de 17de eeuw onder impuls van pastoor Dominicus de la Court de kleine noordbeuk afgebroken en vervangen door een grotere noordelijke zijbeuk in laatgotische stijl, aangebouwd in het verlengde van de kapel. De pilaren en scheibogen van het schip worden daarbij afgebroken en vervangen door gerecupereerde 15de-eeuwse natuurstenen pijlers, waarvan volgens sommige bronnen enkele afkomstig zijn van de Gentse Sint-Pietersabdij. De pijlers worden met elkaar verbonden door gotische scheibogen, de vlakke zoldering van de middenbeuk blijft behouden. De scheidingsmuur tussen hoogkoor en Onze-Lieve-Vrouwekapel wordt opengewerkt. De gotische vensters in de noordelijke zijgevel werden vervangen door grote barokke vensters en een "paradijsportaal" onder fronton.

Al sinds de 17de eeuw is het kerkhof door een muur omgeven, met toegang aan de noordwestzijde. Het kruisbeeld tegen de noordelijke zijgevel zou ook uit deze periode dateren, rekeningen uit 1773 vermelden dat het beeld is herschilderd.

In 1711-1713 zorgt Philips de Prez voor de bouw van een nieuw hoofdaltaar. In 1715 worden de kerkdaken vernieuwd. Discussies tussen de Sint-Pietersabdij (tiendheffer) en het schepenbestuur van Ooigem over de financiering van uitgevoerde werken leidden tot processen voor de Raad van Vlaanderen. De kerkrekeningen spreken ook van een nieuwe monstrans gemaakt door edelsmid Gaspard Descamps uit Kortrijk in 1723, en van het leggen van een nieuwe kerkvloer in 1726. In 1774 krijgt Ooigem voor de cultus een stukje van het gebeente van de Heilige Brixius, bisschop van Tours. Rekeningen van de kerkfabriek vermelden reparatiewerken aan het dak van de kerk in de jaren 1774 en 1778. Ook werden geregeld schilderwerken uitgevoerd. Tijdens de Franse Revolutie raakt de kerk opnieuw in verval en worden de klokken geroofd. In 1804 worden drie nieuwe klokken gegoten, met de namen Brixius, Maria en Anna. Tussen 1806-1812 vinden opnieuw herstellingswerken plaats, onder meer daken en goten worden vernieuwd en interieur opgefrist.

In 1853 wordt vastgesteld dat de kerk te klein is geworden en de zuidbeuk in bouwvallige staat is. De eerste plannen voor een herstelling en vergroting dateren nog van hetzelfde jaar, naar ontwerp van provinciaal architect Pierre Nicolas Croquison (°1806-†1887). De neogotische vergroting van koor en zuiderzijbeuk wordt gerealiseerd in de jaren 1856-1857. De bestaande smalle zuidelijke zijbeuk en sacristie wordt daarbij gesloopt en heropgebouwd als kopie van de noordelijke zijbeuk, het hoofdkoor wordt afgebroken en groter heropgebouwd, aan weerszijden door een sacristie geflankeerd. De doorgang tussen het koor en de noordelijke zijbeuk wordt vergroot. Alle bestaande vensters worden vernieuwd en vervangen door spitsboogvensters met neogotisch maaswerk, onder meer de segmentboogvormige barokke vensters en de twee spitsboogvormige vensters in de noordgevel van de voormalige Onze-Lieve-Vrouwekapel. De kerkvloer wordt opengebrouwen en de grafkelders leeggehaald. Wegens geldgebrek wordt de kerk niet verder vernieuwd. In 1863 waren plannen om de oude westgevel te herbouwen en in 1868 om een nieuwe toren te bouwen en het interieur te vernieuwen. Ook in 1912 worden door architect Cooman uit Ieper plannen opgemaakt tot nieuwe wijzigingen, nooit uitgevoerd. In 1912 wordt wel een nieuwe vloer gelegd in de noord- en middenbeuk, vele grafzerken worden afgevoerd en belangrijke stukken meubilair verwijderd.

De kerk wordt tijdens de beide wereldoorlogen beschadigd. Door Duitse beschietingen in oktober 1918 worden stukken van de toren, het dak en het Onze-Lieve-Vrouwaltaar vernield, van laatst genoemde is enkel de altaarsteen gespaard gebleven. Voorlopige kerkdiensten gingen door in de kapel van het klooster van de benedictinessen. In 1934 worden ingrijpende herstellingen uitgevoerd: een deel van de westgevel wordt herbouwd in Doornikse steen en twee doorgangen onder de toren worden vergroot. Het centrale spitsboogvenster in de westgevel wordt vervangen door een rozas met maaswerk. De 14de-eeuwse bakstenen bovenbouw van de westgevel wordt in Doornikse steen heropgebouwd. Een oorspronkelijk ontwerp voor de uitbreiding van de koorruimte wordt niet uitgevoerd.

De torenspits wordt vernield in mei 1940 tijdens de Slag aan de Leie, in het Sint-Annakoor slaat een bom in. In 1941 wordt de toren voorlopig hersteld en afgedekt met een betonnen plaat. Tijdens de Tweede Wereldoorlog worden twee van de drie klokken uit 1804 door de bezetter weggehaald om omgesmolten te worden. De Mariaklok wordt behouden. In 1951 worden de twee andere huidige klokken vervaardigd door het huis Michiels uit Doornik. De torenspits wordt heropgebouwd in 1954. Tussen 1944 en 1968 wordt het kerkhof verwijderd, het kerkpleintje ten westen heraangelegd en een tweede toegangsdeur gemaakt in de westgevel van de noordbeuk, met inkorting van het bovenliggende blinde spitsboogvenster. In 1981 wordt de kerk gerestaureerd, voornamelijk dakwerken. Enkele gewelven worden vervangen en identiek heropgebouwd. Naar aanleiding van de herstellingswerken wordt in 1981 in de kerk archeologisch onderzoek verricht.

Beschrijving

Kerk gelegen ten zuiden van het dorpsplein (Sint-Brixiusplein/ Bavikhoofsestraat), eertijds omringd door een kerkhof, thans omgeven door parkeerplaatsen. Driebeukige transeptloze hallenkerk met driezijdig afgesloten koren en een middentoren. Materiaalgebruik: oudste gedeelten opgebouwd in Doornikse kalkzandsteen in onregelmatig metselverband, aangevuld met nieuwer materiaal voor de heropbouw van de westgevel van het schip in 1934. Voor de muren van de zijbeuken, de koren en het overige deel van de westgevel zijn doorheen de eeuwen en de verschillende bouwfases diverse baksteenformaten te onderscheiden. Zadeldaken en torenspits in natuurleien.

Exterieur. Westgevel waarvan de centrale puntgevel in natuursteen, gedeeltelijk doorlopend in de gevel van de noordbeuk (ter hoogte van de uitbouw van de voormalige doopkapel), voorzien van een centrale ongeprofileerde spitsbogige toegang, waarin een houten vleugel deur met smeedijzeren sluitwerk die volgens vermelding op de makelaar dateert van 1773. Het oorspronkelijke bovengaande spitsboogvenster en de oculus in de nok zijn in 1934 vervangen door de huidige rozas en een verticale lichtspleet. Het middengedeelte wordt aan de beide zijden gesteund door vierkante steunberen. De overige delen van de westgevel uitgevoerd in baksteen, bij de noordbeuk (eind 17de eeuw) met vlechtingen op de puntgevel, een ingekort blind spitsboogvenster op de plaats van een vroeger segmentboogvenster, boven een nieuw gecreëerde toegangsdeur uit 1934, in spitsboogvormige natuursteenomlijsting; de zuidbeuk met een blind spitsboogvenster. Zijgevels gekenmerkt door vier traveeën van grote neogotische spitsboogvensters met maaswerk, inspringend metselwerk bij de laatste travee geeft de vroegere plaats van de noordelijke kapel weer. Driezijdige sluitingen van het hoofdkoor en zijkoren, bij het hoofdkoor geschraagd door verjongende steunberen, bij de zijkoren met blind spitsboogvenster in de afgeschuinde zijde.

Toren op vierkante basis, via piramidale met leien gedekte trompen, overgaand op een achthoekige bovenbouw met omlopende waterlijst en voorzien van vier spitsbogige galmgaten met deelzuiltje dat het geheel in twee gelijke spitsbogen verdeelt met bovengaande oculus. Het galmgat aan de oostzijde is oorspronkelijk, aan de andere zijden hersteld/ gereconstrueerd. Stompe achtzijdige spits in leien, tot 1940 voorzien van een veel hogere naaldspits. Na de Tweede Wereldoorlog heropgebouwde sacristie in lichtrode baksteenbouw onder platte bedaking, met spitsboograampjes en rechte deuropeningen. Op de westelijke hoek van de noordbeuk een ruitvormige witmarmeren grafzerk van Johannes van Schoebeke (†1719) en zijn vrouw Jacoba van Outryve (†1741), tweede dito grafzerk met onleesbaar opschrift, van de familie Goemaere. Oorspronkelijk in de kerkvloer, na 1857 en 1912 in de noordgevel van de kerk geplaatst. Andere zerken uit de kerkvloer, onder meer van de familie de Gros, zijn verdwenen. Tussen de tweede en derde travee van de noordgevel de gekruisigde Christus, houten kruis met witgeschilderd houten Christusbeeld, zonder doornenkroon of lanswond en met banderol "INRI", onder klokvormig afdakje. Nog op de noordgevel een natuurstenen grafzerk van Petrus Verhaeghe (†1844), burgemeester, kerkmeester en armmeester te Ooigem. Op de westgevel van de zuidbeuk een natuurstenen zerk van de Zusters Benedictinessen van Ooigem.

Interieur. Sterk heterogeen interieur door de talrijke verbouwingen doorheen de geschiedenis. Grotendeels bepleisterde en witgeschilderde binnenafwerking, met uitzondering van delen van het schip in blote natuursteen of breuksteen. De centrale toren steunt op vier rechthoekige pilaren, aan de zijkanten met elkaar verbonden door lage spitsboogvormige scheibogen. Er is een bewaarde aanzet van gelijkaardige scheibogen en pijlers die het schip vormden. De noord- en zuidzijde is opengewerkt door verhoogde spitsbogen over de volledige hoogte van schip en koor. Deze oudste vroeggotische delen zijn opgebouwd in Doornikse kalkzandsteen, enkele pijlers met bewaarde druiplijsten. De toren is overwelfd door een vlakke zoldering met sobere kooflijst. De ruimte naar het koor en apsis met driezijdige sluiting wordt gevormd door verwijde scheibogen (1934) die toegang geven tot de zijkoren en wordt overwelfd met een kruisgewelf. Tot halverwege de 20ste eeuw is het koor voorzien van

neogotische sjabloonschilderingen. Oorspronkelijke lage vroeggotische scheibogen zijn vervangen door twee hogere gotische scheibogen tussen schip en zijbeuken, die worden gesteund door ronde pijlers en pilasters met acanthusbladkapiteel en op achzijdige basis, in Balegemse of Ledische zandsteen. Het schip is voorzien van een vlakke zoldering met fraai 18de-eeuws stucplafond van drie vakken in Lodewijk XV-stijl, onder meer met monogram IHS en duif met stralenbundel. De westzijde heeft een houten doksaal boven het portaal, steunend op de vroeggotische breukstenen pilasters. De noordelijke zijbeuk bezit een spitstongewelf uitgevoerd in 18de-eeuws stucwerk met Lodewijk XV-ornamentiek. De zuidelijke zijbeuk is voorzien van een breed tongewelf, tot halverwege de 20ste eeuw ter hoogte van het zijaltaar voorzien van een beschildering met sterren.

Mobilair. Hoofdaltaar, barok portiekaltaar toegewijd aan de patroonheilige, met Sint-Brixiusbeeld in nis tussen twee engelen, gepolychromeerd hout, vervaardigd in 1712-1713 door Filips De Prez; centraal schilderij "Golgotha" (2de helft 16de eeuw); voorgaande sarcofaagvormige altaartafel in gevlamd marmer (19de eeuw); tabernakel in geschilderd en deels verguld hout, midden 18de of 19de eeuw. Zijaltaar zuidbeuk, portiekaltaar toegewijd aan de Heilige Anna, met beeld van de heilige in nis tussen twee engelen, gepolychromeerd hout, 1717; centraal schilderij "Heilige Familie met kleine Johannes, Anna en Joachim" (17de eeuw); voorgaande altaartafel met Anna-monogram, gepolychromeerd hout, 1856.

Zijaltaar noordbeuk toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurend Bijstand, hout, opgetrokken ter vervanging van een vroeger Sint-Antoniusaltaar uit 1862, vernield in oktober 1918.

Communiebank, eikenhout, vervaardigd door Adriaan Valcke in 1683. Kerkmeestersbank in Lodewijk XVI-stijl, eikenhout, eind 18de-begin 19de eeuw; vier zitjes, op het ruggedeelte medaillon met afbeelding David Koning psalmdichter, bekroond met medaillon met voorstelling Heilige Augustinus van Hippo. Biechtstoel in Lodewijk XVI-stijl, eikenhout, eind 18de-begin 19de eeuw, met rond fronton met Oog Gods in stralendriehoek. Biechtstoel uit 1863, vervaardigd door timmerman Vanneste uit Ooigem. Koorgestoelte, eikenhout, 1859, versierd met getorste zuiltjes. Preekstoel in Lodewijk XIV-stijl, eikenhout, circa 1720. Beeldhouwwerk op de zeshoekige kuip, onder meer Lam Gods, de Heiligen Petrus en Paulus, de Heilige Nikolaas, de Heilige Dominicus Guzman; op de rug een gedrapeerde mantel met IHS-monogram; op het klankbord en duif in stralenkrans, passiewerktuigen, bekroond door twee engeltjes met opengeslagen boek. Doksaal, eikenhout, Lodewijk XVI-stijl, eind 18de-begin 19de eeuw, gebogen balustrade met centraal medaillon met voorstelling van orgelist aan het orgel. Nieuw orgel, geplaatst tussen 1944 en 1968 ter vervanging van een orgel uit 1806, gebouwd door Van Peteghem uit Gent. Een oudere orgelkast is naar verluid vernield in 1918 en bevatte de data 1657 en 1781. Zoldertrap verdwenen. Doopvont, neogotiek, natuursteen met houten deksel met koperbeslag, 19de eeuw.

Beeldhouwwerk: beeld van Sint-Anna-ten-Drieën (2de helft 17de eeuw), geplaatst op het zijaltaar; kruis Golgotha; beelden in gepolychromeerd gips op console, Heilige Theresia en Heilige Godelieve; witte beelden Onze-Lieve-Vrouw en Heilig Hart. Schilderijen, veelal van de Vlaamse School: "Graflegging" (16de eeuw), "Hof van Olijven" en "Verrijzenis" (2de helft 16de eeuw), "Vagevuur" (eind 16de eeuw), "Heilige Antonius van Padua en het wonder van de ezel" (17de eeuw), "Moeder der Smarten", geschonken na de Eerste Wereldoorlog en andere. Kruisweg van 14 statiën, gepolychromeerd gips, vervaardigd in 1904 door Aloïs Debeule uit Gent, in 1911 geschonken door de kinderen d'Hoop. Oorlogsgedenkteken voor de militaire en burgerlijke slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog: rechthoekige witmarmere plaat met bronzen omlijsting, bronzen haut-reliëf met buste Heilig Hart, inscriptie "HEERE JESUS GEEF HUNNE ZIELEN DE EEUWIGE RUST / 1914 1918 / GODVRUCHTIG AANDENKEN AAN DE SLACHTOFFERS VAN DEN OORLOG", met daaronder een

opsomming van de namen, opgesomd in groepen gesneuvelde soldaten, krijgsgevangenen, civil arbeiders, slachtoffers der bommen en granaten.

KERKEN BELEIDSPAN 2025

SINT- LAURENTIUS, MARKT WIELSBEKE

DN

KBO 0211.333.997

Eigenaar : gemeente Wielsbeke

1. BOUWGESCHIEDENIS

De nieuwe kerk wordt gebouwd ter vervanging van de oude Sint-Laurentiuskerk die zwaar beschadigd wordt tijdens de gevechten in mei 1940 (cf. 13de Liniestraat). In plaats van heropbouw en herstelling van de kerk kiest men onder impuls van pastoor Laga om meer naar het noorden, op de "Molenhoek", een volledig nieuwe kerk in modern-gotische stijl op te trekken. De kerk wordt opgetrokken in de periode 1952-1955, n.o.v. architect Jozef Demeyere uit Kortrijk. De bouw van de nieuwe kerk doet een nieuwe dorpskern met "Markt" ontstaan.

Uit de oude kerk worden quasi geen elementen gere-integreerd, met uitzondering van een Mariabeeld dat in 1940 uit de vlammen werd gered en hersteld door beeldhouwer Georges Vandemoortele. Ca. 1990 worden nieuwe brandglasramen met modern dessin geplaatst, n.o.v. glazenier Michel Martens uit Brugge (Sint-Andries).

2. KERKGEBOUW

Modern-gotische parochiekerk, gebouwd in 1952-1955 n.o.v. architect Jozef Demeyere. Georiënteerde kerk, gelegen in het nieuwe naoorlogse dorpscentrum van Wielsbeke.

Kerk gelegen ten oosten van het marktplein (Markt), aan de noordzijde geflankeerd door een parkeerstrook, aan de zuidzijde gelegen naast een open grasplein omzoomd met bomen.

Modern-gotische kerk opgetrokken op kruisvormig grondplan met driebeukig basilicaal schip van vijf traveeën, breed transept van een travee, hoofdkoor met driezijdige sluiting, flankerende zijkapellen met vlakke sluiting. Toren op vierkante basis op de noordwestelijke hoek. Materiaalgebruik : metselwerk in rode baksteen, op sokkel in natuursteen. Leien zadeldaken.

Exterieur.

Slanke hoge toren onder tentdak met verjongende steunberen die de torenwanden begrenzen. Aan de vier zijden drie gekoppelde spitsbogige galmgaten waarboven een torenuurwerk.

Westpuntgevel met centrale rechthoekige toegangspoort in natuurstenen omlijsting binnen een vooruitspringend portaal, geflankeerd door zijtoegangsdeuren met blind spitsboogveld.

Centraal breed spitsboogvenster met strak geometrisch maaswerk. Midden- en zijbeuken onder één groot zadeldak. Lage zijgevels geritmeerd door verjongende steunberen, per travee drie gekoppelde lancetvensters. Aan de zuidwestzijde een uitbouw van doopkapel onder haaks zadeldak.

Transeptgevels met centraal breed spitsboogvenster met strak geometrisch maaswerk, waarboven een klein spitsboograampje onder de nok. Koor met driezijdige sluiting geflankeerd door zijkapellen onder aparte zadeldaken. Noordoostelijke en zuidoostelijke uitbouwen onder haakse nok en voorzien van rechthoekige muuropeningen, vermoedelijk sacristie en stookplaats.

Aan de westgevel van de toren een natuurstenen gedenkplaat : "DANKBARE HULDE AAN / ONZE GESNEUVELDE EN OVERLEDENE / OUDSTRIJDERS 14-18 EN 40-45 / TER GELEGENHEID VAN HET / PROVINCIAAL CONGRES N.S.B. / TE WIELSBEKE 7-3-1992 / NOOIT MEER OORLOG".

Interieur.

Moderne interpretatie van de traditionele gotische en neogotische bouwkunst, zich baserend op een eerder organische structuur, met toepassing van gestileerde planten (stengel)vormen.

Brede middenbeuk gevormd door uitwaaiierende gewelfribben overvloeiend vanuit de korte massieve pijlers tot een spitsgewelf met netvormig ribbenpatroon, opgebouwd in baksteen en natuursteen. Door spitsvormige scheibogen gescheiden van de smalle lage zijbeukjes waarvan de gewelfribben aan de buitenmuren steunen op consoles. Boven de toegang een sober westdoxsaal met orgel. Zwarte natuurstenen tegelvloer. In het koor is de oorspronkelijke marmeren communiebank grotendeels verwijderd bij plaatsing van een groot podium.

Mobilair.

Hoofd- en zijaltaren, i.g. toegewijd aan O.-L.-Vrouw (noord) en H.Laurentius (zuid), witte en grijze marmers met vergulde accenten, jaren 1960.

Preekstoel, grijze en witte marmer, jaren 1960.

Vier neoclassicistische biechtstoelen, eik, jaren 1960.

Kruisweg van 14 statieën, natuursteen, van de hand van beeldhouwer Georges Vandemoortele, 1956.
Beelden, o.m. O.-L.-Vrouw Onbevleete Ontvangenis, gepolychromeerd hout, 19de eeuw; H. Theresia van Lisieux, gepolychromeerd; Piëta, gepolychromeerd.

- Niet geklasseerd gebouw.
- Controle monumentenwacht : 2-jaarlijks
- Het gebouw is opgenomen in het masterplan kerken van Wielsbeke.
Architectenbureau Demeyere J&A uit Kortrijk is belast met deze opdracht.
- Er is een dossier opgemaakt om in de kerk een dubbelgebruik te organiseren "eredienst en bibliotheek" dossier in bijlage.
- De kerk is toegankelijk voor rolstoelgebruikers.
- Verwarming : warmeluchtkanalen in de grond, gevoed door een centrale CV ketel op gas.
- Verlichting : is in prima staat
- Er is videobewaking.
- Open van 7.30 u tot 17.00 u
- Geen branddetectie
- Geen noodverlichting
- Projectiescherm
- Klankinstallatie
- Sacristie met toilet

3. KERKGEBOUW IN ZIJN OMGEVING

- Ligging in het nieuwe centrum van Wielsbeke.
- De huidige Sint-Laurentiuskerk werd in 1952 gebouwd ter vervanging van de oude kerk die aan de Leie stond en in mei 1940 bijna volledig werd verwoest tijdens WO II. Het kerkhof is het enige overblijfsel van de vroegere "plaats".
- Het centrum van Wielsbeke werd in 1952 verplaatst van de 13de liniestraat naar de Baron van der Bruggenlaan.
- De Sint-Laurentiuskerk is gelegen rechtover het vroeger klooster, de huidige school voor lager- en kleuteronderwijs.
- Er is een ruime parking en de woningbouw rond de kerk dateert van na 1952.

4. ACTUEEL GEBRUIK - LITURGISCH

- Open van 7.30 u tot 17.00 u
- Geen permanente aanwezigheid
- Weekendviering wekelijks op zondag om 10.30 u met een gemiddeld aantal aanwezigen van : ...
- Dagelijkse misviering van maandag tot en met vrijdag om 8.30u in de winterkapel , ingericht onder de toren van de kerk.
- Schoolvieringen voor lager- en kleuteronderwijs. De school bevindt zich recht tegenover de kerk.
- Catechese voor vormelingen
- Huwelijken
- Begravenissen
- Doopvieringen

5. ACTUEEL GEBRUIK – NIET LITURGISCH

- Nieuwjaarsconcerten
- Oudernamiddagen door de lagere school georganiseerd
- Optredens van de plaatselijke muziekschool
- Vertrek-en aankomst van de Sylvester-run, een loopevenement ten voordele van "kom op tegen kanker"
- Tentoonstellingen zoals "dementie-vriendelijke gemeente"

6. MOGELIJK GEBRUIK OP HEDEN

- Het ontbreken van behoorlijk sanitair is het enige probleem om de kerk te gebruiken voor andere evenementen.
Meestal worden de toiletten van de school aan de overkant van de straat gebruikt.
- Concert : ruim podium
- Lezing met projectie
- Tentoonstellingen : kerk is ruim genoeg om én tentoonstelling in zijgangen én misviering (stoelen in middenbeuk) te laten doorgaan.
- Volksfeest : ideale overdekte, verwarmde en verlichte stadshall (zie Sylvester-run)

7. TOEKOMSTVISIE

Sinds 2012 werd door het lokale bestuur van de gemeente Wielsbeke gevraagd wat de toekomst zou zijn voor het gebruik van de drie kerken.

In 2013 werd ons gevraagd mee te denken aan een project met “een belangrijke nevenbestemming” in de kerk van deelgemeente Wielsbeke. De kerkfabriek heeft beloofd om hier constructief mee over na te denken.

Sinds 2016 vormt het pastorale team van de federatie met Wielsbeke-Oostrozebeke een pastorale eenheid. Die heeft duidelijk te kennen gegeven de 5 kerken, waarvan 3 op grondgebied Wielsbeke, open te houden voor minstens de eucharistievieringen op zondag, huwelijken, begrafeningen en doopvieringen.

De kerk van Wielsbeke is de kerk die het best in aanmerking komt voor een nevenbestemming, gezien het grote en hoge vrije volume. Het voorstel door het gemeentebestuur om een bibliotheek op een nieuw in te richten verdiep in de kerk in te richten heeft onze principiële goedkeuring bekomen, na overleg met het Bisdom Brugge.

In een schrijven van 16 maart 2015, werd dit door het Bisdom bevestigd aan het college van burgemeester en schepenen.

De randvoorwaarden die samen met de kerkfabriek zijn opgenomen om in dit dossier verdere stappen te kunnen ondernemen zijn :

- Dat er kan overlegd worden met wederzijds respect : een werkgroep hierover dringt zich op. Overleg vóór, tijdens en na de werken met de betrokken partijen : gemeente, bibliotheek en kerkfabriek.
- Dat de volledige gelijkvloerse ruimte ter beschikking blijft voor “kerkgebruik”, liturgisch en niet-liturgisch. Het gelijkvloers blijft dus integraal verder door het kerkbestuur beheerd.
- Dat er aparte toegangen zijn voor de 2 functies; nl. kerkelijk en bibliotheek
- Dat er een degelijke beheersovereenkomst opgemaakt is, die o.a. aangeeft dat gebruik van kerk en bibliotheek op mekaar afgestemd worden en de 2 functies nooit terzelfdertijd in gebruik zijn.

Onderzoek naar nevenbestemming in tijd en ruimte, als het een positieve bijdrage kan zijn voor de gemeenschap en strookt met de Christelijk humanistische waarden van de Kerk.

8. SITUATIE IN 2025

Sinds 2025 is er een PASTORAAL PLAN PE Sint Franciscus Oostrozebeke-Wielsbeke.

Hierin wordt bepaald dat de St. Laurentiuskerk de hoofdkerk wordt van de parochiale eenheid.

Er is wekelijks een misviering voorzien op zondag om 10.30 uur.

(Pastoraal plan in bijlage)

Vorige punten 1-7 blijven actueel.

AANVULLINGEN 2025:

LITURGISCH GEBRUIK SINT-LAURENTIUSKERK (2024)

-aantal zitplaatsen: 450

-aantal doopsels: 7/jaar

-aantal eerste communicanten: 16/jaar

-aantal vormelingen: 14/jaar

-aantal huwelijken: 0

-aantal begrafeningen: 5

-aantal bezoekers

Misviering 10/10/2024: 63

Misviering Kerstmis: 393

-aantal vrijwilligers: 36

-schoolviering Springeling: 6/jaar

-schoolfeest Springeling: 1/jaar

-Godly play: 10/jaar

Ondertussen is er een nevenbestemming in de Sint Laurentiuskerk bijgekomen.

Tussen september 2017 en tot 2018 werd een verdieping in de kerk gebouwd. Buiten de kerk werd een nieuwbouw gerealiseerd door architect Demeyere uit Kortrijk.

Nu heeft de kerk naast de liturgische bestemming een nevenbestemming als bibliotheek.

(Kost gedragen door eigenaar gemeente Wielsbeke 3,7 miljoen euro).

Er zijn duidelijke afspraken tussen liturgisch gebruik en bibliotheek ivm gebruiksuren.

Door de nevenbestemming zijn er toiletten bijgekomen die bruikbaar zijn vanuit de kerk, zonder de bibliotheek te storen.

Dit geeft nieuwe mogelijkheden naar de organisatie van concerten etc.

In de blokperiode wordt de kerk tussen 9.30 en 20.00 uur ter beschikking gesteld aan studenten om er te komen studeren. Er wordt gezorgd voor meubilair. WIFI en internet zijn aanwezig. Het sanitair van de bibliotheek staat ter beschikking. Er moet dringend een systeem worden opgezet waarbij de toiletten van de bibliotheek apart kunnen gebruikt worden vanuit de kerk. Ook het alarmsysteem moet in die optiek aangepast worden.

Er moet wel dringend werk gemaakt worden van de herstelling van de dakbedekking. Deze is op vele plaatsen los en tast zo het hout aan waarop de leien bevestigd zijn.

Het hout is vastgemaakt op een betonnen dakstructuur en kan dus niet "ademen". Dit zal leiden naar verrotting.

FRANCK DE MUNSTER

SECRETARIS

KERKBESTUUR SINT LAURENTIUS

5 SEPTEMBER 2025